

MARINA BREGOVAC PISK
povjesničarka umjetnosti
muzejska savjetnica u Hrvatskom
povijesnom muzeju u Zagrebu

Obitelj Drašković
kao naručitelji i kupci umjetnina
(na primjeru dvora Trakošćan)

doktorska disertacija
Mentor: dr. sc. Zvonko Maković, red. prof.

Disertacija je obranjena 1. ožujka 2012.
na Filozofskom fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof.
dr. sc. Dubravka Botica, doc.
dr. sc. Mirjana Repanić Braun, znan. savj.

SAŽETAK

Plemićka obitelj Drašković imala je tijekom stoljeća važnu ulogu u hrvatskom političkom, društvenom i kulturnom životu. Bogatstvo i važnost obitelji od početka 16. stoljeća neprekidno su rasli, temeljeni dobrim dijelom na velikim posjedima koji su se protezali pretežito u Hrvatskom Zagorju, među kojima su najznačajniji bili Trakošćan i Klenovnik. Članovi obitelji generacijama su nabavljali i naručivali umjetnine kojih je velik dio nakon Drugog svjetskog rata ostao u dvoru Trakošćanu, ubrzo pretvoren u muzej. Danas trakošćanska Zbirka slika i grafika broji preko dvjesto ulja na platnu (portreta, krajolika, alegorija, prizora sakralne tematike) i tridesetak grafičkih listova. Najbrojniji dio Zbirke čine portreti naručivani i slikani u razdoblju od konca 16. pa do početka 20. stoljeća koji danas predstavljaju najcjelovitiju sačuvanu portretnu galeriju u Hrvatskoj. Moguće ih je podijeliti u nekoliko skupina: rane obiteljske portrete, galeriju ovalnih portreta članova obitelji, vladara, časnika i svećenika, potom na galeriju dječjih portreta i konačno na obiteljske portrete slikane u drugoj polovici 18. i u 19. stoljeću. Uz obiteljske portrete u drugoj polovini 18. stoljeća po narudžbi Josipa Kazimira Draškovića nastala je izuzetna galerija od četrdeset i devet portreta časnika koji su se pod njegovim zapovjedništvom borili

u nizu bitaka tijekom Sedmogodišnjeg rata. Imena autora kod kojih su Draškovići naručivali portrete od druge polovice 18. i u 19. stoljeću izlaze iz sivog područja „neutvrđenog“ i vode do odličnog bečkog slikara Johanna Michaela Millitza i drugih odličnih bečkih i peštanskih autora – Johanna Daniela Donata i njemu srodnih slikara, Antona Einslea, Franza Schrotzberga, Josefa Kriehubera...

Trakošćan je tijekom posljednje četvrtine 19. stoljeća bio dom slikarice Julijane Drašković r. Erdödy, čija se brojna djela i danas tamo nalaze. Ta školovana slikarica (o čijem se školovanju još uvijek ne zna gotovo ništa) portretira supruga, brata, oca po sjećanju, vjerojatno i sestru... ali i slika niz odličnih kopija poznatih djela (koja se uglavnom nalaze u zbirkama kneževa Liechtensteina i u Kunsthistorisches Museum u Beču). Njezin duh osjeća se u nekoliko izuzetnih marina koje je nabavila na svojim putovanjima Europom i donijela u historicistički obnovljen dvorac suprugovih predaka. Dvorac je postao i njezin svojevrsni atelier, a seljanke iz okolne Bednje dragi i česti modeli.

Zbirka slika i grafika vezana za obitelj Drašković i njihov posjed Trakošćan do sada nije bila sustavno istražena i katalogizirana. Rad uz detaljan uvid u bogatstvo zbirke pruža mogućnost šire prosudbe portretnog slikarstva sjeverozapadne Hrvatske u razdoblju od konca 17. do početka 20. stoljeća, uvid u moć plemićke obitelji prisutne na umjetničkoj sceni tijekom nekoliko stoljeća te valorizaciju njihova značenja. Smještanjem tih djela u vrijeme i prostor nastanka postalo je moguće povezati ih s naručiteljima unutar obitelji, te tako steći potpuniju sliku o estetskoj i umjetničkoj orijentaciji Draškovića i visokog plemstva u Hrvatskoj. x